ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Factors Related to AIDS Prevention-Behavior of Students in Buriram Rajabhat University

นันทนา คงนันทะ
กิตติศักดิ์ นามวิชา [1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 800 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบไคสแควร์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มี 4 ปัจจัย คือ

1.1) ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ ทัศนคติต่อการป้องกันโรคเอดส์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์

1.2) ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์

1.3) ปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพจากสื่อต่างๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์และการได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ เช่น บุคคลในครอบครัว เพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ และ

1.4) ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ รายได้ ชั้นปีการศึกษา คณะที่กำลังศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่พักอาศัย และสถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์

2) พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 38.30

3) ตัวแปรทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ มี 9 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ ชั้นปีการศึกษา เพศ การได้รับข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพจากสื่อต่างๆ และการได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ โครงการด้านการป้องกันโรคเอดส์ของสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานภาพสมรส ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ ทัศนคติต่อการป้องกันโรคเอดส์ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ได้ ร้อยละ 29.40 ตัวแปรที่ทำนายได้ดีที่สุด คือ การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ สามารถทำนายได้ ร้อยละ 14.30

คำสำคัญ โรคเอดส์ , สุขภาพ

[1] คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
[1] Faculty of Science, Buriram Rajabhat University

ABSTRACT

This descriptive research aimed at investigating the factors related to AIDS prevention behaviors of Buriram Rajabhat University students. The samples were 800 students, selected by using purposive sampling technique. The instrument was a questionnaire constructed by the researchers which was accepted the quality research criteria. The statistics used to analyze the collected data were percentage, mean, standard deviation, chi-square test, Pearson's product correlation, and multi regression through the assistance of statistical package program.

The findings were as follows:

1. The factors related to AIDS prevention behaviors at Buriram Rajabhat University students consisted of 4 factors: 1) Leading Factors: AIDS prevention knowledge, AIDS prevention attitudes, and self-perceived ability in AIDS prevention; 2) Charitable Factors: inside environment in schools had negative relation with AIDS prevention behaviors; 3) Supporting Factors: the health information getting from various media had positive relation with AIDS prevention behaviors and got the supportive suggestions from various people such as people in family, friends, and medical personnel. All of them had negative relation with AIDS prevention behaviors; and 4) Bio-social Factors: gender, income, grade level, faculty obtaining, marital status, family members, accommodation information, and parents' marital status.

2. The AIDS prevention behaviors of Buriram Rajabhat University students were at "high" levels (38.30%).

3. The predicted variable of AIDS prevention behaviors comprised of 9 variables, namely, self-perceived ability in AIDS prevention; grade levels, gender, the health information getting from various media and supportive suggestions from various people, schools AIDS prevention project and inside environment in schools, marital status, AIDS prevention knowledge, AIDS prevention attitudes, family members. All 9 variables can jointly predict the AIDS prevention behaviors (29.40%). The variable can predict the best was self-perceived ability in AIDS prevention (14.30%).

Keywords : AIDS, Health

บทนำ

โรคเอดส์ (AIDS หรือ Acquired Immune Deficiency Syndrome) เป็นโรคติดต่อร้ายแรง ตรวจพบครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง ชื่อ Human Immunodeficiency Virus หรือ HIV เชื้อไวรัสนี้จะทำลายเม็ดเลือดขาวในระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายให้ต่ำลง ทำให้ร่างกายไม่สามารถป้องกันอันตรายจากโรคติดเชื้ออื่นๆ และเป็นมะเร็งบางชนิดได้ง่าย อาการของโรคจะเรื้อรังและรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปัจจุบันยังไม่มีวัคซีนป้องกันและไม่มียารักษาโรคเอดส์ให้หายขาด ผู้ป่วยเมื่อมีอาการเอดส์เต็มขั้นจะเสียชีวิตในที่สุด โรคเอดส์ติดต่อได้หลายทาง เช่น การติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การใช้เข็มฉีดยาเสพติดร่วมกัน การถ่ายเลือดและทารกติดจากมารดาขณะอยู่ในครรภ์ ซึ่งพฤติกรรมที่นำไปสู่การติดเชื้อเอดส์ที่เปลี่ยนแปลงได้ค่อนข้างยาก จึงทำให้การระบาดของโรคนี้แพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว (กระทรวงสาธารณสุข, 2547)

อัตราการติดเชื้อโรคเอดส์ในกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงสูงเริ่มชะลอตัวเอง เช่น ในกลุ่มผู้ติดยาเสพติด กลุ่มชายรักร่วมเพศ และกลุ่มชายมีอาการติดต่อทางเพศสัมพันธ์เป็นต้น อย่างไรก็ตามการแพร่ระบาดในกลุ่มหญิงทั่วไปยังคงอยู่ในระดับที่เพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กวัยรุ่นวัยเรียนที่มีการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีแนวโน้มอัตราการติดเชื้อเอดส์ในประชาชนทั่วไปผ่านทางเพศสัมพันธ์ได้เพิ่มสูงขึ้นและกระจายไปยังทุกภาคของประเทศ ซึ่งวัยรุ่นชายไทยในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเสี่ยงสูงต่อการเป็นผู้รับเชื้อเอดส์และแพร่เชื้อโรคเอดส์ ด้วยการมีเพศสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่มิใช่หญิงบริการมากขึ้นกว่าที่เคยประพฤติกันในอดีต และมักมีพฤติกรรมเสี่ยงใช้ยาเสพติดชนิดฉีด ปัจจัยทางสังคมและพฤติกรรมเช่นนี้ ทำให้หญิงในวัยเจริญพันธ์กลายเป็นกลุ่มที่มีโอกาสได้รับเชื้อเอดส์จากคู่รักของตนเองมากขึ้น(กระทรวงสาธารณสุข, 2547)

ปัจจุบันจังหวัดบุรีรัมย์มีประชากรทั้งสิ้น 1,538,737 คน (ศาลากลางจังหวัดบุรีรัมย์, 2550) จากรายงานสถานการณ์เอดส์จังหวัดบุรีรัมย์ ของงานควบคุมโรคติดต่อ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์พบว่า ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2533 –เดือนสิงหาคม 2550 มีผู้ป่วยและผู้ติดเชื้อเอดส์ จำนวน 6,268 คน (ในจำนวนนี้มีชีวิตอยู่ 5,293 คน เสียชีวิตแล้ว 975 คน) ในจำนวนนี้เป็นผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีอายุระหว่าง 15–19 ปี จำนวน 54 คน อายุระหว่าง 20–24 ปี จำนวน 475 คน และเมื่อแยกวิเคราะห์ตามกลุ่มอาชีพ พบว่าเป็นนักเรียน/เยาวชนมีจำนวนมากถึง 111 คน และเมื่อแยกวิเคราะห์เป็นรายอำเภอ พบว่า อำเภอที่มีอัตราการป่วยสูงสุด 5 อันดับแรก คือ อำเภอเมือง อำเภอละหานทราย อำเภอนางรอง อำเภอลำปลายมาศ และอำเภอบ้านกรวด ตามลำดับ ส่วนปัจจัยเสี่ยงสูงสุด 3 อันดับแรก คือ การมีเพศสัมพันธ์ ติดเชื้อจากมารดา และยาเสพติด ตามลำดับ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์, 2550)

จากข้อมูลของฝ่ายทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (2551) พบว่า มีจำนวนนักศึกษาทั้งหมด 7,900 คน มารายงานตัวเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2551 จำนวนรวมทั้งสิ้น 1,842 คน ในจำนวนของนักศึกษาทั้งหมดพบว่า มีนักศึกษาภาคปกติที่พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา ในปี 2549 จำนวน 449 คน และปี 2550 จำนวน 506 คน ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอต่างๆ ของจังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัดทำให้ไม่สามารถที่จะเดินทางไปกลับได้ ดังนั้นนักศึกษาส่วนใหญ่จึงต้องพักอาศัยอยู่ประจำหอพัก ซึ่งการอาศัยอยู่ในหอพักของนักศึกษาหรือเยาวชนที่จำเป็นต้องจากครอบครัวมาอาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองเพื่อการศึกษาต่อทำให้เยาวชนเหล่านี้ต้องห่างไกลจากผู้ปกครอง ขาดคนคอยเตือน คอยดูแลชี้แนะ และหากคบเพื่อนไม่ดี มีการมั่วสุมสารเสพติดหรือดื่มสุราเป็นนิจ ก็นับเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะนำไปสู่การติดเชื้อเอดส์ได้

จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษายังอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆ หลายด้าน และอีกทั้งยังไม่มีผู้ทำวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีทางด้านพฤติกรรมสุขภาพ ซึ่งประกอบ

ด้วยปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม และปัจจัยทางชีวสังคม เพื่อจะได้นำผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษาอย่างเหมาะสม ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเองในด้านสุขภาพ ตลอดจนนำไปสู่การมีสุขภาวะที่สมบูรณ์และมีดุลยภาพทั้งทางกาย ทางใจ และทางสังคม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ประกอบด้วยดังนี้

ด้านเนื้อหาที่ศึกษา ได้แก่ ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องโรคเอดส์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ด้านประชากรที่ศึกษา ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 7,900 คน ได้จากการคิดแบบสัดส่วน 1 : 10 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ประจำปีการศึกษา 2551 จำนวน 800 คน ได้มาโดยเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ด้านสถานที่ที่ศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ด้านระยะเวลาที่ศึกษา ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 1 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งประกอบด้วย แบบวัดตัวแปรต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การวิจัย ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ มีทั้งหมด 7 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทางชีวสังคม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์

ส่วนที่ 3 ทัศนคติต่อการป้องกันโรคเอดส์

ส่วนที่ 4 การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันโรคเอดส์

ส่วนที่ 5 โครงการด้านการป้องกันโรคเอดส์ของสถานศึกษา และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

ส่วนที่ 6 การได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการป้องกันโรคเอดส์

ส่วนที่ 7 พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้วยตนเอง โดยนำหนังสือจากสาขาวิชาสุขศึกษา เรื่องขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัยถึงผู้บริหารระดับสูงในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ แล้วดำเนินการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ และชี้แจงการตอบแบบสอบถาม แล้วรับแบบสอบถามคืนทันทีที่นักศึกษากรอกข้อมูลเป็นที่เรียบร้อย หลังจากนั้นผู้วิจัยรับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้วทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และครบถ้วนของข้อมูลแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบไคสแควร์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ลักษณะทางชีวสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ รายละเอียดเป็นดังตารางต่อไปนี้

ลักษณะทางชีวสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	395	49.37
หญิง	405	50.63
2. รายได้/ค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน		
1,000 – 3,000 บาท	532	66.50
3,001 – 5,000 บาท	227	28.37
5,001 – 7,000 บาท	41	5.13
$\bar{X}$ = 3,171.00 S.D. = 1,047.83 สูงสุด = 7,000 บาท ต่ำสุด = 1,000 บาท		
3. ชั้นปีการศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	298	37.25
ชั้นปีที่ 2	189	23.62
ชั้นปีที่ 3	237	29.63
ชั้นปีที่ 4	76	9.50
4. คณะที่กำลังศึกษา		
คณะวิทยาศาสตร์	294	36.74
คณะวิทยาการจัดการ	126	15.75
คณะศึกษาศาสตร์	136	17.00
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	100	12.50
คณะเทคโนโลยีการจัดการอุตสาหกรรม	113	14.13
คณะเทคโนโลยีการเกษตร	31	3.88
5. สถานภาพสมรส		
โสด	760	94.99
สมรส	39	4.88
หย่า/แยก	1	0.13
ม่าย	0	0.00
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1 – 3 คน	159	19.88
4 – 6 คน	606	75.74
7 – 9 คน	32	4.00
10 – 13 คน	3	0.38
$\bar{X}$ = 4.36 S.D. = 1.20 สูงสุด = 13 คน ต่ำสุด = 1 คน		
7. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่พักอาศัย		
พักกับบิดามารดา	414	51.75
ผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดามารดา	44	5.50
พักกับญาติ	40	5.00
พักที่บ้านเพื่อน	8	1.00
พักที่บ้านเช่า	106	13.25
พักที่หอพัก	188	23.50
8. ความอิสระในการดำเนินชีวิต		
มาก หมายถึง ไปได้อย่างอิสระในทุกโอกาส	276	34.50
ปานกลาง หมายถึง เป็นบางโอกาส ถ้าค้างคืนต้องขออนุญาต	416	52.00
น้อย หมายถึง ต้องขออนุญาตเกือบทุกครั้ง	108	13.50
9. สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	646	80.74
บางครั้งแยกกันอยู่เนื่องจากงาน	80	10.00
หย่าบิดา	35	4.38
และ/หรือมารดาเสียชีวิต	20	2.50
อื่นๆ เช่น บิดาเสียชีวิต บิดาและมารดาเสียชีวิต	19	2.38

2. ลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 43.80 รองลงมามีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 33.40 และในระดับต่ำมีเพียง ร้อยละ 22.80

ทัศนคติต่อการป้องกันโรคเอดส์ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการป้องกันโรคเอดส์ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.70 รองลงมามีทัศนคติต่อการป้องกันโรคเอดส์ อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 32.00 และในระดับสูงมีเพียง ร้อยละ 27.30

การรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 35.30 รองลงมา มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 33.60 และในระดับปานกลางมีเพียง ร้อยละ 31.10

โครงการด้านการป้องกันโรคเอดส์ของสถานศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่มีโครงการด้านการป้องกันโรคเอดส์ของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 37.60 รองลงมา มีโครงการด้านการป้องกันโรคเอดส์ของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 33.60 และในระดับต่ำมีเพียง ร้อยละ 28.80

สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่มีสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 38.30 รองลงมามีสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 35.30 และในระดับต่ำมีเพียง ร้อยละ 26.40

การได้รับข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพจากสื่อต่างๆ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพจากสื่อต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 40.70 รองลงมา มีการได้รับข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพจากสื่อต่างๆ อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 38.80 และในระดับต่ำมีเพียง ร้อยละ 20.50

การได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ เช่น บุคคลในครอบครัว เพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่มีการได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ เช่น บุคคลในครอบครัว เพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 35.10 รองลงมา มีการได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ เช่น บุคคลในครอบครัว เพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 33.00 และในระดับปานกลางมีเพียง ร้อยละ 31.90

พฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 38.30 รองลงมา มีพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 36.40 และในระดับต่ำมีเพียง ร้อยละ 25.30

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 ได้ว่า ปัจจัยนำได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ ทัศนคติต่อการป้องกันโรคเอดส์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเกสร (2540) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ปัจจัยพื้นฐานบางประการกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอดส์ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ที่มีการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และพฤติกรรมการดูแลตนเองอยู่ในระดับดี รวมทั้งการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอดส์

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 ได้ว่า ปัจจัยเอื้อได้แก่ โครงการด้านการป้องกันโรคเอดส์ของสถานศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 2 ทั้งนี้ หากต้องการให้การจัดโครงการป้องกันโรคเอดส์มีประสิทธิภาพมากขึ้นอาจจะใช้กระบวนการจัดหลายๆ รูปแบบ ดังการศึกษาของนิภา (2538) ที่ทำการศึกษารูปแบบ

การให้สุขศึกษาเพื่อป้องกันโรคเอดส์ที่เหมาะสมในแต่ละกลุ่ม พบว่า กลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต้องการให้จัดการอบรมเป็นกลุ่มเล็กๆ เน้นการสนทนา และต้องการให้มีการเดินรณรงค์ในหมู่บ้านปีละครั้ง ส่วนกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้าน ต้องการให้แจกหนังสือการ์ตูนเอดส์อย่างทั่วถึง ผู้ใช้แรงงานต้องการให้แจกถุงยางอนามัยตามแหล่งเสี่ยงต่อการติดเอดส์ให้เพียงพอ นักเรียนและนักศึกษาต้องการให้ใช้สื่อวิทยุเป็นหลัก โดยสอดแทรกในรายการของนักจัดรายการที่เป็นที่นิยมทุกสัปดาห์ นอกจากนี้ทุกกลุ่มต้องการให้ออกข้อมูลข่าวสารเอดส์ทางโทรทัศน์โดยเน้นช่วงเวลาหลังข่าวก่อนละครภาคค่ำ วิทยุของกรมประชาสัมพันธ์ช่วงข่าว 6 โมงเช้า และผ่านหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน ส่วนอื่นๆ นั้นควรมีดังนี้ โปสเตอร์ควรเน้นการแสดง ความรัก ความอบอุ่นของครอบครัว แผ่นพับควรเป็นการ์ตูนที่เป็นเรื่องราวของชีวิตผู้ติดเชื้อเอดส์

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 ได้ว่า ปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพจากสื่อต่างๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ เช่น บุคคลในครอบครัว เพื่อน และบุคลากรทางการแพทย์ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ 3 เป็นบางส่วน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชวนชม (2538) ที่ศึกษาวิธีการป้องกันโรคเอดส์ในหมู่ครอบครัวชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ประชาชนได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์จากสื่อประเภทโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ สื่อประเภทวิทยุ หอกระจายข่าว และสื่อประเภทหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ยังได้รับจากโปสเตอร์ เอกสาร แผ่นพับ นิตยสาร วารสาร จากแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ส่วนประเภทอื่นๆ ที่ต้องการ คือ ต้องการให้มีคนมาอธิบายเป็นกลุ่มในหมู่บ้านมากที่สุด รองลงมาเป็นสื่อโทรทัศน์ โปสเตอร์ ฉายสไลด์ ภาพยนตร์ วีดิทัศน์ และหนังสือเรื่องโรคเอดส์ ตามลำดับ

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 ได้ว่า ปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ รายได้ ชั้นปีการศึกษา คณะที่กำลังศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่พักอาศัย และสถานภาพสมรสของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สำหรับตัวแปรความอิสระในการดำเนินชีวิต ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดังนั้น จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานบางส่วน ซึ่งสอดคล้องกับ สุจันทร์ (2546) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการติดเชื้อเอดส์ในหญิงมีครรภ์และมารดา จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่กับกลุ่มตัวอย่างหญิงมีครรภ์ที่ฝากครรภ์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และเยี่ยมบ้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน 90 ราย อายุเฉลี่ย 20.6 ปี ร้อยละ 52.2 จบการศึกษาสูงสุดชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 28.9 ไม่ได้เรียนหนังสือ การประกอบอาชีพร้อยละ 74.4 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 20.0 เกษตรกรรม โดยประกอบอาชีพหลักในภูมิลำเนาของตนเอง ร้อยละ 83.2 ประกอบอาชีพรองในภูมิลำเนาของตนเอง ร้อยละ 16.3 และร้อยละ 57.8 มีการประกอบอาชีพมาก่อนอาชีพหลักในปัจจุบัน ในจำนวนนี้มีอาชีพเดิมเป็นหญิงขายบริการ ร้อยละ 73.3 ตอบว่าตนเองติดเชื้อมาจากสามี โดยร้อยละ 36.7 ติดจากสามีคนที่ 1 ร้อยละ 22.2 จากสามีคนที่ 2 ร้อยละ 17.8 ระยะเวลาที่อยู่กับสามีโดยเฉลี่ย 4.8 ปี ตอบว่า ติดเชื้อจากการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นอาชีพขายบริการ ร้อยละ 87.5 และร้อยละ 70.0 ติดเชื้อขณะที่อาศัยอยู่ในภูมิลำเนาเดิม สำหรับระยะเวลาที่ติดเชื้อ ร้อยละ 36.7 คิดว่าตนเองติดเชื้อ ปัจจัยที่ติดเชื้อของผู้หญิงสัมพันธ์กับการติดเชื้อของสามี อาชีพสามีภูมิลำเนาในการประกอบอาชีพหลักและภูมิลำเนาในการประกอบอาชีพรองของตนเองที่ระดับนัยสำคัญ .05 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาที่อยู่กับสามี

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 ได้ว่า มีตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 จำนวน 9 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ ชั้นปีการศึกษา เพศ การได้รับข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพจากสื่อต่างๆ และการได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ โครงการด้านการป้องกันโรคเอดส์ของสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานภาพสมรส ความรู้เกี่ยวกับการ

ป้องกันโรคเอดส์ ทัศนคติต่อการป้องกันโรคเอดส์ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ตามลำดับ ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าตัวแปรอิสระหลายตัวสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้ดีกว่าตัวแปรใดตัวแปรหนึ่งเพียงตัวแปรเดียว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจินดา (2547) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในการติดเชื้อเอดส์ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อการทำนายพฤติกรรมเสี่ยงในการติดเชื้อเอดส์ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย ตามลำดับ ได้แก่ ประสบการณ์ ค่านิยม ระดับการศึกษา ลักษณะที่ดินทำกิน เพศ และเจตคติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1.1 จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ได้ มี 9 ตัวแปร คือ การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ ชั้นปีการศึกษา เพศ การได้รับข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพจากสื่อต่างๆ และการได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ โครงการด้านการป้องกันโรคเอดส์ของสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา สถานภาพสมรส ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ ทัศนคติต่อการป้องกันโรคเอดส์ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ดังนั้น จึงควรนำมากำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยเน้นการพัฒนาปัจจัยนำ คือ การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ และปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพจากสื่อต่างๆ และการได้รับคำแนะนำสนับสนุนจากบุคคลต่างๆ

1.2 จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ ทัศนคติต่อการป้องกันโรคเอดส์ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดังนั้น จึงควรกำหนดนโยบายที่มีกลวิธีต่างๆ เพื่อพัฒนาปัจจัยนำดังกล่าว เช่น การส่งเสริมให้นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์มีทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันโรคเอดส์ การส่งเสริมให้รู้จัก เข้าใจ เห็นประโยชน์ในการป้องกันโรคเอดส์ พร้อมที่จะดูแลตนเองเพื่อให้มีสุขภาพที่ดี ไม่มีเชื้อเอดส์ในอนาคต

1.3 จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดังนั้น จึงควรกำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้มีสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการส่งเสริมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.4 จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพจากสื่อต่างๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ดังนั้น จึงควรกำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์ ได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพจากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ อินเตอร์เน็ต โทรทัศน์ และแผ่นพับ ให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 จากผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ และสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้สูงสุด คือ การรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ ดังนั้น จึงควรจัดให้มีการฝึกอบรมแก่นักศึกษา เพื่อเพิ่มการรับรู้ความสามารถตนเองในการป้องกันโรคเอดส์ เพื่อนำไปสู่การมีพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ที่ถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

2.2 จัดโครงการ/กิจกรรม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการป้องกันโรคที่ถูกต้องให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ โดยส่งเสริม สนับสนุน และกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ เช่น มีการจัดสถานที่และวัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการออกกำลังกาย จัดการแข่งขันกีฬาในกลุ่มนักศึกษาที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ ส่งเสริมการลดการเลิก และการหลีกเลี่ยงสิ่งเสพติดและของมึนเมาทุกชนิด จัดให้มีการผ่อนคลายความเครียด เช่น นั่งสมาธิ ร้องเพลง และส่งเสริมให้มีการตรวจสุขภาพประจำปี เป็นต้น

2.3 มีการยกย่อง/ชมเชย นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ที่ถูกต้องเหมาะสม

เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรคนอื่นๆ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรและบุคลากรต่างๆ ในการให้ความรู้ คำปรึกษา ให้ข้อแนะนำและให้ข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ องค์กรและบุคลากรที่จะกล่าวถึงเป็นอย่างสูง ได้แก่ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่สนับสนุนทุนในการวิจัย ประจำปีการศึกษา 2551 สาขาวิชาสุขศึกษาและสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่อำนวยความสะดวกในการศึกษาวิจัย นักศึกษาสาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ร่วมทำการศึกษาวิจัย เก็บข้อมูลภาคสนาม บันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ให้ความร่วมมือและกรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณและซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง รายงานการวิจัยฉบับนี้คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางการดำเนินการในระยะต่อไป และใช้เป็นข้อมูลเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เกสร เหล่าอรรคะ. (2540). **ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ปัจจัยพื้นฐานบางประการกับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอชไอวี.** วิทยานิพนธ์ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จินดา ทิศอุ่น. (2547). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในการติดเชื้อเอดส์ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงราย.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ชวนชม สกนธวัฒน์. (2538). **กลวิธีป้องกันโรคเอดส์สำหรับครอบครัวชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

นิภา สุทธิพันธ์. (2538). **การศึกษาความรู้ การรับรู้ข่าวสารและพฤติกรรมเกี่ยวกับโรคเอดส์** : รูปแบบการดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคเอดส์. บุรีรัมย์ : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ฝ่ายทะเบียน. (2551). **ฐานข้อมูลนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประจำปี 2551**. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ศาลากลางจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ทำการปกครองจังหวัด. (2550). **ฐานข้อมูลประชากรจังหวัดบุรีรัมย์ประจำปี 2550.** บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สาธารณสุข, กระทรวง. สำนักงานปลัดกระทรวง กองระบาดวิทยา. 31 (พฤษภาคม 2547) “สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์และผู้ติดเชื้อในประเทศไทย พฤษภาคม 2547,” **รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำเดือน.** : 160 – 162.

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบุรีรัมย์. (2550). **สรุปผลการดำเนินงานประจำปี 2550.** มปท. ม.ป.พ. (เอกสารอัดสำเนา).

สุจันทร์ ขันดี. (2546). **ปัจจัยที่มีผลต่อการติดเชื้อเอชไอวีในหญิงมีครรภ์และมารดา จังหวัดเชียงใหม่** (เอกสารประกอบการสัมมนา). เชียงใหม่ : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่.